

Başvurucular İçin

Başvurunun Hükümete Bildirilmesinden Sonraki Prosedür Hakkında Bilgi

1. Bir başvurunun ilgili Hükümet'e bildirilmesi: Başvurunuzun kabul edilebilirliği hakkında yapılan ilk inceleme sonucunda, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (Mahkeme), Mahkeme İçtüzüğü'nün 54. maddesinin 2 (b) paragrafı uyarınca, başvuru hakkında Hükümete bildirimde bulunmaya ve başvurunun tamamı ya da bir veya birden fazla şikâyetinizin kabul edilebilirliği ve esası hakkında Hükümet'in yazılı görüşlerini sunmaya davet edilmesine karar vermiştir. Başvurunuzun kalan kısmını kabul edilmez bulan kısmi bir karar alınmışsa, bu şikâyetlerinizin incelenmesi sona ermiştir. Bu nedenle, bu konuda herhangi bir görüş sunmamanız veya ek bilgi ve belge göndermemeniz gerekmektedir.

2. Kabul edilebilirlik ve esasın birlikte incelenmesi: Kural olarak, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 29. maddesinin 1. paragrafı ve İçtüzüğü'nün 54 A maddesi uyarınca, başvuruların kabul edilebilirliği ile esası aynı zamanda incelenmektedir. Bu gibi durumlarda, Mahkeme, bu tür başvuruların kabul edilebilir olduğuna ve esasının belirlenmesine hazır olduğuna kanaat getirirse, İçtüzüğü'nün 54 A maddesinin 2. paragrafı uyarınca hemen bir nihai karar verebilir.

3. Kabul edilebilirlik ve esas hakkındaki iki tarafın görüşlerinin birbirlerine iletilmesi ve adil tazmin talepleri: İlgili Hükümet'ten normalde on altı hafta içinde yazılı görüşlerini iletmesi istenmektedir. Bu yazılı görüşler alındıktan sonra, bir örneği tarafınıza gönderilecek ve cevap olarak sunmak istediğiniz görüşlerinizi ve genellikle Sözleşme'nin 41. maddesi altında bildirmek istediğiniz adil tazmin taleplerinizi altı hafta içinde göndermeniz istenecektir. Hükümet'in görüşlerini kendi resmi dilinde sunmasına izin verilen davalarda (İçtüzüğü'nün 34. maddesinin 4 (a) paragrafı uyarınca), Hükümet daha sonra, dört haftalık bir süre içinde, söz konusu görüşlerin İngilizce ya da Fransızca bir çevirisini Mahkeme'ye göndermelidir. Tarafalara verilen süreler normalde uzatılmamaktadır.

Hükümet'in yazılı görüşlerine cevap verme ve Sözleşme'nin 41. maddesi altında tazminat taleplerinizi sunma hakkından yararlanmak istemiyorsanız, tarafınıza verilen süre içinde bu durumu Mahkeme'ye bildirmeniz gerekmektedir. Bunu yapmamanız halinde Mahkeme, başvurunuzu takip etmekten vazgeçtiğiniz kanaatine vararak başvurunuzun kayıttan düşülmesine karar verebilir (Sözleşme'nin 37. maddesinin 1 (a) paragrafı uyarınca.)

Adil tazmin taleplerinizle ilgili olarak, İçtüzüğü'nün 60. maddesine özellikle dikkatinizi çekmek isterim: Verilen süre içinde rakam olarak tazminat taleplerinin ve ilgili destekleyici belgelerin sunulmaması, Mahkeme'nin hiçbir tazminata hüküm vermemesine veya tazminat taleplerinin bir kısmını reddetmesine sebep olacaktır. Bu durum, başvurunun tazminat taleplerini başvurusunun daha önceki bir aşamasında belirtmiş olması halinde de geçerlidir.

Her durumda, Mahkeme sadece gerekli gördüğü durumlarda tazminata hükmedecektir. Mahkeme, aşağıda belirtilen üç başlık altında tazminata hükmedebilir: (1) maddi tazminat, yani öne sürülen ihlalin doğrudan sonucu olarak ortaya çıkmış olan kayıplar için tazminat; (2) manevi tazminat, yani ihlalin gerçekleşmesi sonucu çekilen acı ve sıkıntı için tazminat; ve (3) öne sürülen Sözleşme ihlalinin engellenmesi ya da telafi edilmesi için iç hukukta ya da Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (Mahkeme) önündeki prosedür sırasında yapılan masraflar ve harcamalar. Bu harcamaların kalem kalem belirtilmesi ve harcamaları gösteren faturalar gibi bütün gerekli destekleyici belgelerin tazminat taleplerine eklenmesi gerekmektedir. Mahkeme, söz konusu harcamaların mantıklı olduğuna ve ancak gerçekten ve gerektiği için yapıldığına kanaat getirmesi halinde tazminata hükmedecektir.

Talepleriniz daha sonra Hükümet'e iletilecek ve Hükümet'ten tazminat talepleriniz hakkındaki yorumlarını ve gereken hallerde de başvuru hakkındaki ek görüşlerini göndermesi istenecektir.

Görüşlerin ve adil tatmin taleplerinin karşılıklı alıp verilmesi sırasında gönderilen belgelerin incelenmesini kolaylaştırılmak için, ek belgeler dâhil bütün belgeleri A4 formatında ve sayfaları numaralandırılmış olarak göndermeniz gerekmektedir. Söz konusu belgeler, zimba, ataç, yapıştırıcı veya başka bir şekilde birbirine iliştilmemelidir. Ayrıca belgelerin asıllarını Mahkeme'ye göndermemeniz gerektiğini hatırlatmak isterim.

4. Geç gönderilen ya da istenmeden gönderilen görüşler: Mahkeme'nin belirlemiş olduğu sürenin dışında gönderilen görüşler, söz konusu süre bitmeden önce uzatma talep edilmemiş ise, normalde Mahkeme'nin incelemesi için dosyaya dahil edilmeyecektir (İçtüzüğün 38. maddesinin 1. paragrafı). Bununla birlikte, bu durum, davanızla ilgili herhangi önemli bir gelişme olduğunda Mahkeme'ye bu durumu haber verip ulusal mahkemelerin ilgili kararlarını göndermenize engel değildir.

5. Dostane çözüm: Hükümet'ten ayrıca davanızın dostane çözümle sonuçlandırılması hakkındaki konumunu belirtmesi ve bu hususta yapmak istediği teklifler varsa bildirmesi istenmektedir (İçtüzüğün 62. maddesi). Hükümet'in yazılı görüşleri tarafınıza iletildiğinde sizden de aynı şey istenecektir. İçtüzüğün 62. maddesinin 2. paragrafı uyarınca dostane çözüm görüşmelerinin kesinlikle gizli tutulması gerekmektedir ve bu konudaki yazılı görüşlerin ve tekliflerin ayrı bir belge halinde sunulması ve esas prosedürde bu belgenin içeriğine gönderme yapılmaması gerekmektedir.

6. Tek taraflı deklarasyon: Dostane çözüm görüşmelerinin başarısız olduğu durumlarda, Hükümet'in tek taraflı deklarasyon sunma imkanı vardır. İstisnai olarak, sürekli tekrar eden içerikteki davalarda, dostane çözüm prosedürü dışında Hükümet tek taraflı deklarasyon sunabilir. Hükümet'in tek taraflı deklarasyon sunduğu durumlarda, Mahkeme Sözleşme'nin 37. maddesi uyarınca, başvurunun incelenmesinin sürdürülmesini haklı kılan bir neden olup olmadığına karar verir. Eğer başvurucu tek taraflı deklarasyonun koşullarını kabul ederse, Mahkeme davayı dostane çözüm prosedürü altında inceler.

7. Dil kullanımı: Mahkeme önündeki prosedürün bu aşamasında, İçtüzüğün 34. maddesinin 3. paragrafı uyarınca, başvuru sahiplerinin ya da temsilcilerinin bütün yazışmaları kural olarak Mahkeme'nin resmi dillerinden birisinde, yani İngilizce ya da Fransızca olarak yapılmalıdır. Bununla birlikte, Mahkeme, Yüksek Sözleşmeciler Devletlerinden birinin resmi dilinde yazışma yapılmasına devam edilebilmesi için izin verebilmektedir.

8. Hukuki temsil ve adli yardım: İçtüzüğün 36. maddesinin 2. ve 4. paragrafları uyarınca, prosedürün bu aşamasında, Mahkeme tarafından aksi kararlaştırılmadığı sürece, başvuru sahibinin Mahkeme önünde bir "avukat" tarafından temsil edilmesi gerekmektedir. Avukat bulmakta güçlük çekiyorsanız, bulunduğunuz şehirdeki ya da ülkedeki baro size yardımcı olabilir. Maddi durumunuz hukuki temsiliyetinizin masraflarını karşılamak için yeterli değilse, Mahkeme'nin adli yardım sistemi uyarınca adli yardım başvurusu yapabilirsiniz (İçtüzüğün 105. ve devamı maddeleri uyarınca). Bununla birlikte, adli yardım genellikle sadece karmaşık olaylar ve hukuki meseleler içeren davalarda verilmekte ve sürekli tekrar eden içerikteki davalarda verilmemektedir¹. Ayrıca, Mahkeme'nin adli yardım sistemi çerçevesinde yapılan ödemeler, hukuki temsil masraflarına bir katkı olarak kabul edilen götürü bir miktardan oluşmaktadır. Son olarak, adli yardım almaya hak kazanmış olmak, Mahkemenin başvurucuya bir temsilci atayacağı anlamına gelmemektedir. Bir temsilci bulmak ve seçmek başvuru sahibinin yükümlülüğüdür.

9. Başka bir Yüksek Sözleşmeciler Devletinin Davaya Müdahalesi: İlgili Hükümet'ten başka bir Yüksek Sözleşmeciler Devleti'nin vatandaşı iseniz, vatandaşı olduğunuz Hükümet de Mahkeme önündeki prosedüre katılmaya davet edilecektir (Sözleşme'nin 36. Maddesinin 1. paragrafı ve İçtüzüğün 44. maddesi). Vatandaşı olduğunuz Devlet'in bu konuda vereceği cevap tarafınıza bildirilecektir.

1. Türkiye'ye karşı davalarda örneğin dava veya tutukluluk süresinin uzunluğu ve genel olarak kamulaştırma gibi konulardaki davalarda genellikle adli yardım verilmemektedir.